UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

21 päivänä tammikuuta 2010 *

Asiassa C-444/07,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku (Puola) on esittänyt 27.6.2007 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 27.9.2007, saadakseen ennakkoratkaisun

MG Probud Gdynia sp. z o.o.:ta

vastaan aloitetussa maksukyvyttömyysmenettelyssä,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Tizzano, joka hoitaa ensimmäinen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit E. Levits, A. Borg Barthet, M. Ilešič ja J.-J. Kasel (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: M. Poiares Maduro,
kirjaaja: hallintovirkamies K. Malaček,

* Oikeudenkäyntikieli: puola.

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 18.6.2009 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– MG Probud Gdynia sp. z o.o., edustajinaan radca prawny A. Studziński ja aplikant radcowski trzeciego roku M. Żytny,

– Puolan hallitus, asiamiehinään M. Dowgielewicz, C. Herma ja A. Witczak-Słoczyńska,

– Saksan hallitus, asiamiehinään M. Lumma ja J. Kemper,

– Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan avvocato dello Stato W. Ferrante,

– Euroopan komissio, asiamiehinään S. Petrova ja K. Mojzesowicz,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee maksukyvyttömyysmenettelyistä 29.5.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1346/2000 (EYVL L 160, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 12.4.2005 annetulla neuvoston asetuksella N:o 603/2005 (EUVL L 100, s. 1; jäljempänä asetus), tiettyjen säännösten tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty menettelyssä, jonka on saattanut vireille MG Probud Gdynia sp. z o.o:n (jäljempänä MG Probud) maksukyvyttömyysmenettelystä vastaava puolalainen selvittäjä ja jolla pyritään palauttamaan kyseisen yhtiön Saksassa ulosmitattu omaisuus maksukyvyttömyysmenettelyyn kuuluvaan omaisuuteen.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön säännöstö

3 Asetuksen 3 artiklassa, jonka otsikko on ”Kansainvälinen toimivalta”, säädetään seuraavaa:

”1. Sen jäsenvaltion tuomioistuin, jossa velallisella on pääintressien keskus, on toimivaltainen aloittamaan maksukyvyttömyysmenettelyn. Yhteisön ja muun oikeus-

henkilön pääintressien keskuksen katsotaan sijaitsevan siinä valtiossa, jossa oikeushenkilöllä on sääntömääräinen kotipaikka, jollei muuta näytetä.

2. Jos velallisen pääintressien keskus sijaitsee jäsenvaltiossa, muun jäsenvaltion tuomioistuin on toimivaltainen aloittamaan maksukyvyttömyysmenettelyn vain, jos velallisella on toimipaikka tässä jäsenvaltiossa. Tällaisen menettelyn vaikutukset rajoittuvat viimeksi mainitussa jäsenvaltiossa sijaitsevaan velallisen omaisuuteen.

_ _”

4 Asetuksen 4 artiklassa, jonka otsikko on ”Sovellettava laki”, säädetään seuraavaa:

”1. Jollei tässä asetuksessa toisin säädetä, maksukyvyttömyysmenettelyyn ja sen vaikutuksiin sovelletaan sen jäsenvaltion lakia, jossa menettely on alkanut, jäljempänä ’menettelyn aloitusvaltio’.

2. Menettelyn aloittamisen edellytykset, menettelyn kulku sekä menettelyn päättäminen määräytyvät menettelyn aloitusvaltion lain mukaan. Sen mukaan määräytyy erityisesti

a) minkälainen velallinen voi olla maksukyvyttömyysmenettelyn kohteena

b) maksukyvyttömyysmenettelyn piiriin kuuluva omaisuus sekä sellaisen omaisuuden asema, jonka velallinen saa maksukyvyttömyysmenettelyn alkamisen jälkeen

c) velallisen ja selvittäjän toimivaltasuhteet

– –

f) maksukyvyttömyysmenettelyn vaikutukset saatavien erillisperintään, lukuun ottamatta vireillä olevia oikeudenkäyntejä

– –.”

5 Asetuksen 5 artiklan 1 kohdassa säädetään, että ”maksukyvyttömyysmenettelyn alkaminen ei vaikuta velkojan tai sivullisen esineoikeuteen, joka kohdistuu menettelyn alkaessa toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevaan velallisen omaisuuteen, olipa se aineellista tai aineetonta, irtainta tai kiinteää – –”.

6 Asetuksen 10 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Maksukyvyttömyysmenettelyn vaikutukset työsopimukseen ja työsuhteeseen määräytyvät yksinomaan sen jäsenvaltion lain mukaan, jota sovelletaan kyseiseen työsopimukseen.”

7 Asetuksen II luvussa, jonka otsikko on ”Maksukyvyttömyysmenettelyn tunnustaminen”, olevan 16 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamista koskeva päätös, jonka on tehnyt 3 artiklan mukaan toimivaltainen jäsenvaltion tuomioistuin, on tunnustettava kaikissa muissa jäsenvaltioissa siitä alkaen, kun päätöstä on noudatettava menettelyn aloitusvaltiossa.

_ _”

8 Asetuksen 17 artiklassa, jonka otsikko on ”Tunnustamisen vaikutukset”, säädetään seuraavaa:

”1. Päätös 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun menettelyn aloittamisesta saa ilman eri muodollisuuksia muissa jäsenvaltioissa samat vaikutukset kuin sillä on menettelyn aloitusvaltion lain mukaan, jollei tämän asetuksen säännöksistä muuta johdu eikä 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä ole aloitettu tässä toisessa jäsenvaltiossa.

_ _”

9 Asetuksen 18 artiklassa, jonka otsikko on ”Selvittäjän toimivaltuudet”, säädetään seuraavaa:

”1. Selvittäjä, jonka 3 artiklan 1 kohdan mukaan toimivaltainen tuomioistuin on määrännyt, voi käyttää toisessa jäsenvaltiossa kaikkia niitä toimivaltuuksia, joita hänellä on menettelyn aloitusvaltion lain mukaan, niin kauan kuin siellä ei ole aloitettu toista maksukyvyttömyysmenettelyä tai annettu toista maksukyvyttömyysmenettelyä koskevan hakemuksen perusteella toimivaltuuksien käytön estävää turvaamista koskevaa toimenpidettä. Hän voi erityisesti siirtää velallisen omaisuutta sen sijaintivaltiosta, jollei 5 tai 7 artiklasta muuta johdu.

_ _”

10 Asetuksen 25 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Sellaisen tuomioistuimen päätös, jonka päätös menettelyn aloittamisesta tunnustetaan 16 artiklan mukaisesti ja joka koskee maksukyvyttömyysmenettelyn kulkua tai päättämistä taikka tuomioistuimen hyväksymää sovintoa, on niin ikään tunnustettava ilman eri muodollisuuksia. Sellainen päätös on pantava täytäntöön tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla [27.9.1968] tehdyn Brysselin yleissopimuksen 31–51 artiklan mukaisesti, sellaisena kuin se on

muutettuna kyseiseen yleissopimukseen liittymisestä tehdyillä yleissopimuksilla [EYVL 1972, L 299, s. 32], Brysselin yleissopimuksen 34 artiklan 2 kappaletta.

Mitä ensimmäisessä alakohdassa säädetään, on sovellettava myös maksukyvyttömyysmenettelystä välittömästi johtuvaan ja siihen läheisesti liittyvään päätökseen, silloinkin kun sen on antanut muu tuomioistuin.

Mitä ensimmäisessä alakohdassa säädetään, on sovellettava vastaavasti turvaamista koskevasta toimenpiteestä tehtyyn päätökseen, joka on annettu maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamista koskevan hakemuksen tekemisen jälkeen.

2. Muiden kuin 1 kohdassa tarkoitettujen päätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon osalta noudatetaan 1 kohdassa mainitun yleissopimuksen määräyksiä, siltä osin kuin kyseinen yleissopimus koskee niitä.

3. Jäsenvaltiot eivät ole velvollisia tunnustamaan eivätkä panemaan täytäntöön sellaista 1 kohdassa tarkoitettua päätöstä, joka johtaisi henkilökohtaisen vapauden rajoittamiseen tai kirjesalaisuuden loukkaamiseen.”

11 Asetuksen 26 artiklan mukaan ”jäsenvaltio voi kieltäytyä tunnustamasta toisessa jäsenvaltiossa aloitettua maksukyvyttömyysmenettelyä tai panemasta täytäntöön menettelyn yhteydessä annettua päätöstä, milloin tunnustaminen tai täytäntöönpano olisi vastoin sen valtion oikeusjärjestyksen perusteita (ordre public), erityisesti vastoin sen perusperiaatteita tai sen valtiosäännössä turvattuja yksilön oikeuksia ja vapauksia”.

Kansallinen säännöstö

12 Maksukyvyttömyysmenettelyjä säännellään Puolassa maksukyvyttömyydestä ja saneerauksesta 28.2.2003 annetulla lailla (Prawo upadłościowe i naprawcze; Dz. U. 2003, nro 60, järjestysnumero 535), sellaisena kuin se on muutettuna.

13 Mainitun lain 146 §:n 1 ja 2 momentin mukaan sekä tuomioistuimessa käytävää täytäntöönpanomenettelyä että hallinnollista täytäntöönpanomenettelyä, joka on aloitettu velallista vastaan ennen maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamista, lykätään lain nojalla maksukyvyttömyysmenettelyn aloituspäivänä, ja lykätystä täytäntöönpanosta saadut ja vielä jakamattomat varat siirretään maksukyvyttömyysmenettelyyn kuuluvaan omaisuuteen.

14 Mainitun 146 §:n 3 momentin mukaan samoja säännöksiä sovelletaan silloin, kun saatavan turvaamistoimimenettelyssä on annettu vakuus velallisen omaisuudesta.

15 Saman 146 §:n 4 momentin mukaan maksukyvyttömyysmenettelyyn kuuluvaa omaisuutta koskevan täytäntöönpanomenettelyn aloittaminen velallista vastaan ei ole sallittua maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamisen jälkeen.

Pääasian tosiseikat ja ennakkoratkaisukysymykset

16 Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä ilmenee, että Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku aloitti 9.6.2005 tekemällään päätöksellä maksukyvyttömyysmenettelyn MG Probudia, joka on rakennusalan yritys, jonka kotipaikka on Puolassa mutta joka tekee sivuliikkeensä välityksellä rakennustöitä Saksassa, vastaan.

17 Amtsgericht Saarbrücken määräsi Hauptzollamt Saarbrückenin (Saarbrückenin tulliviranomainen; Saksa) hakemuksesta 11.6.2005 tekemällään päätöksellä kyseisen yrityksen pankkitileillä olevien varojen, määrältään 50 683,08 euroa, takavarikoinnista sekä yrityksellä sen saksalaisilta sopimuskumppaneilta olevia erinäisiä saatavia koskevasta ulosmittauksesta. Nämä toimenpiteet toteutettiin sen jälkeen, kun Hauptzollamt Saarbrücken oli aloittanut menettelyn MG Probudin Saksan sivuliikkeen johtajaa vastaan, jonka epäiltiin rikkoneen lähetettyjä työntekijöitä koskevaa lainsäädäntöä, koska useiden puolalaisten työntekijöiden palkkaa ja sosiaalivakuutusmaksuja ei ollut maksettu.

18 Landgericht Saarbrücken hylkäsi 4.8.2005 antamallaan määräyksellä kyseisestä päätöksestä tehdyn valituksen. Se esitti perusteluissaan erityisesti, että Puolassa aloitetun maksukyvyttömyysmenettelyn vuoksi oli pelättävissä, että MG Probudin vastuuhenkilöt perivät perittävissä olevat maksut nopeasti ja siirtävät nämä määrät Puolaan saattaakseen ne saksalaisten viranomaisten ulottumattomiin. Landgericht Saarbrücken katsoi, että MG Probudin omaisuutta koskevan maksukyvyttömyysmenettelyn aloittaminen ei ollut esteenä Saksassa suoritetulle takavarikoinnille. Tämän tuomioistuimen mukaan muissa jäsenvaltioissa aloitetut kansalliset maksukyvyttömyysmenettelyt on tunnustettava Saksassa, jos ne täyttävät asetuksen 1 artiklan 1 kohdassa asetetut edellytykset ja jos ne on mainittu tämän asetuksen liitteessä A olevassa luettelossa. Valitukseen liitetyn päätöksen jäljennöksen perusteella ei kuitenkaan voida arvioida sitä, oliko kyseessä todella sellainen Puolassa aloitettu maksukyvyttömyysmenettely, joka olisi liitteen A perusteella pitänyt tunnustaa Saksassa.

19 Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku tiedustelee maksukyvyttömyysmenettelyn osalta sitä, ovatko Saksan viranomaisten toteuttamat ulosmittaukset laillisia, koska Puolan lainsäädännössä, jota sovelletaan maksukyvyttömyysmenettelyyn siksi, että Puolan tasavalta on menettelyn aloitusvaltio, ei hyväksytä tällaisia ulosmittauksia sen jälkeen, kun yritystä koskeva maksukyvyttömyysmenettely on aloitettu.

20 Tässä tilanteessa Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Kun otetaan huomioon – – asetuksen – – 3, 4, 16, 17 ja 25 artikla, eli säännökset menettelyn aloitusvaltion tuomioistuimen toimivallasta, kyseiseen menettelyyn sovellettavasta laista sekä maksukyvyttömyysmenettelyn tunnustamisen edellytyksistä ja vaikutuksista, ovatko jäsenvaltion hallintoviranomaiset oikeutettuja ulosmittaamaan taloudellisen toimijan pankkitilillä olevat varat sen jälkeen, kun toisessa jäsenvaltiossa on aloitettu talouden toimijan omaisuutta koskeva maksukyvyttömyysmenettely (toteuttamalla omaisuutta koskeva takavarikointi), vastoin menettelyn aloitusvaltion kansallisen oikeuden säännöksiä (asetuksen 4 artikla), vaikka kyseisen asetuksen 5 ja 10 artiklan soveltamisedellytykset eivät täyty?

2) Kun otetaan huomioon – – asetuksen – – 25 artiklan 1 kohta ja sitä seuraavat kohdat, voivatko sellaisen jäsenvaltion viranomaiset, jossa ei ole aloitettu sekundäärimenettelyä ja jonka on mainitun asetuksen 16 artiklan mukaan tunnustettava maksukyvyttömyysmenettely, kansallisiin säännöksiin vetoamalla kieltäytyä tunnustamasta menettelyn aloitusvaltion maksukyvyttömyysmenettelyn kulusta ja päättämisestä tehtyjä päätöksiä Brysselin yleissopimuksen 31–51 artiklan mukaisesti?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

21 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksillään, jotka voidaan tutkia yhdessä, pääasiallisesti sitä, voivatko jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset pääasian kaltaisessa tilanteessa sen jälkeen, kun maksukyvyttömyyttä koskeva päämenettely on aloitettu jossakin jäsenvaltiossa, oman lainsäädäntönsä

perusteella yhtäältä määrätä velallisen, jota koskeva maksukyvyttömyysmenettely on aloitettu, kyseisen jäsenvaltion alueella sijaitsevaa omaisuutta koskevasta ulosmittaamisesta ja toisaalta kieltäytyä tunnustamasta ja mahdollisesti toimeenpanemasta ensin mainitussa jäsenvaltiossa tehtyjä maksukyvyttömyysmenettelyn kulkua ja päättämistä koskevia päätöksiä.

22 Näin uudelleenmuotoiltuihin kysymyksiin vastaamiseksi on aluksi huomautettava, että asetuksen 3 artiklassa säädetään kahdesta erityyppisestä maksukyvyttömyysmenettelystä. Maksukyvyttömyysmenettelyllä, jonka kyseisen artiklan 1 kohdan mukaisesti aloittaa sen jäsenvaltion toimivaltainen tuomioistuin, jossa velallisella on pääintressien keskus, ja jota kutsutaan ”päämenettelyksi”, on universaalivaikutus, sillä sitä sovelletaan kaikissa niissä jäsenvaltioissa, joissa asetusta sovelletaan, olevaan velallisen omaisuuteen. Vaikka menettelyn voi kyseisen artiklan 2 kohdan mukaisesti aloittaa myöhemmin sen jäsenvaltion toimivaltainen tuomioistuin, jossa velallisella on toimipaikka, kyseisen ”sekundäärimenettelyksi” kutsutun menettelyn vaikutus rajoittuu velallisen omaisuuteen, joka sijaitsee viimeksi mainitussa jäsenvaltiossa (ks. asia C-341/04, Eurofood IFSC, tuomio 2.5.2006, Kok., s. I-3813, 28 kohta).

23 Päämenettelyn universaalilla ulottuvuudella on merkitystä myös selvittäjän toimivallan kannalta, koska toimivaltaisen tuomioistuimen asetuksen 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti määräämä selvittäjä voi asetuksen 18 artiklan 1 kohdan mukaan käyttää toisessa jäsenvaltiossa kaikkia niitä toimivaltuuksia, joita hänellä on, niin kauan kuin siellä ei ole aloitettu toista maksukyvyttömyysmenettelyä.

24 Tästä seuraa, että vain sekundäärimenettelyn aloittaminen voi rajoittaa päämaksukyvyttömyysmenettelyn universaalia ulottuvuutta.

25 Lisäksi asetuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaan toimivaltaisen tuomioistuimen määrittäminen ratkaisee myös sovellettavan lain. Maksukyvyttömyysmenettelyyn ja sen vaikutuksiin sovelletaan sekä päämenettelyn että sekundäärimenettelyn osalta sen

”aloitusvaltioksi” kutsutun jäsenvaltion, jonka alueella menettely on aloitettu, lakia. Tähän liittyen asetuksen 4 artiklan 2 kohta sisältää luettelon, joka ei ole tyhjentävä, menettelyä koskevista eri seikoista, joihin sovelletaan aloitusvaltion lakia ja joihin kuuluvat erityisesti b alakohdan perusteella maksukyvyttömyysmenettelyn piiriin kuuluva omaisuus, c alakohdan perusteella velallisen ja selvittäjän toimivaltasuhteet sekä f alakohdan perusteella maksukyvyttömyysmenettelyn vaikutukset saatavien erillisperintään.

26 Lisäksi asetuksen 16 artiklan 1 kohdasta ja 17 artiklasta niitä yhdessä luettaessa ilmenee, että yhdessä jäsenvaltiossa tehty maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamista koskeva päätös on tunnustettava kaikissa muissa jäsenvaltioissa siitä alkaen, kun päätöstä on noudatettava menettelyn aloitusvaltiossa, ja että se saa ilman eri muodollisuuksia kaikissa muissa jäsenvaltioissa samat vaikutukset kuin sillä on menettelyn aloitusvaltion lain mukaan. Asetuksen 25 artiklan mukaan myös kaikkien muiden päätösten kuin maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamista koskevan päätöksen tunnustaminen tapahtuu automaattisesti.

27 Kuten asetuksen johdanto-osan 22 perustelukappaleesta ilmenee, asetuksen 16 artiklan 1 kohdassa määritelty ensisijaisuussääntö, jonka mukaan jäsenvaltiossa aloitettu maksukyvyttömyysmenettely on tunnustettava kaikissa muissa jäsenvaltioissa siitä alkaen, kun päätöstä on noudatettava menettelyn aloitusvaltiossa, perustuu keskinäisen luottamuksen periaatteeseen (ks. em. asia Eurofood IFSC, tuomion 39 kohta).

28 Nimenomaan tämä keskinäinen luottamus on mahdollistanut paitsi sellaisen toimivaltaa koskevan sitovan järjestelmän käyttöönoton, jota kaikki asetuksen soveltamisalaan kuuluvat tuomioistuimet ovat velvollisia noudattamaan, myös sen, että jäsenvaltiot ovat vastaavasti luopuneet omista tunnustamista ja täytäntöönpanomääräyksiä koskevista kansallisista säännöistään maksukyvyttömyysmenettelyyn liittyvien ratkaisujen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan yksinkertaistetun menettelyn hyväksi (ks. em. asia Eurofood IFSC, tuomion 40 kohta sekä analogisesti Brysselin yleissopimuksen osalta asia C-116/02, Gasser, tuomio 9.12.2003, Kok., s. I-14693, 72 kohta ja asia C-159/02, Turner, tuomio 27.4.2004, Kok., s. I-3565, 24 kohta).

29 Unionin tuomioistuin on täsmentänyt tältä osin, että mainitulle keskinäisen luottamuksen periaatteelle on ominaista se, että jäsenvaltion tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi on jätetty päämenettelyn aloittamista koskeva hakemus, tarkistaa toimivaltansa asetuksen 3 artiklan 1 kohdan kannalta, eli se toisin sanoen tutkii, onko velallisen pääintressien keskus kyseisessä jäsenvaltiossa. Muiden jäsenvaltioiden tuomioistuimet sitä vastoin tunnustavat päämenettelyn aloittamista koskevan päätöksen niiden voimatta tutkia sitä, miten ensimmäinen tuomioistuin on arvioinut toimivaltaansa (ks. em. asia Eurofood IFSC, tuomion 41 ja 42 kohta).

30 Maksukyvyttömyysmenettelyyn liittyvien päätösten täytäntöönpanon osalta on huomattava, että asetukseen ei sisälly tätä koskevia erityisiä säännöksiä vaan sen 25 artiklan 1 kohdassa viitataan Brysselin yleissopimuksen 31–51 artiklalla käyttöönotettuun täytäntöönpanojärjestelmään; siinä kuitenkin suljetaan pois tämän yleissopimuksen mukaiset tunnustamisesta kieltäytymistä koskevat perusteet ja korvataan ne omilla tunnustamisesta kieltäytymistä koskevilla perusteilla.

31 Niinpä asetuksen johdanto-osan 22 perustelukappaleen mukaan tunnustamatta jättämisen perusteet olisi rajoitettava ainoastaan välttämättömimpään, joten niitä on vain kaksi.

32 Yhtäältä jäsenvaltiot eivät asetuksen 25 artiklan 3 kohdan perusteella ole velvollisia tunnustamaan eivätkä panemaan täytäntöön maksukyvyttömyysmenettelyn kulkuun tai päättämiseen liittyvää päätöstä, joka johtaisi henkilökohtaisen vapauden rajoittamiseen tai kirjesalaisuuden loukkaamiseen.

33 Toisaalta jäsenvaltio voi asetuksen 26 artiklan mukaan kieltäytyä tunnustamasta toisessa jäsenvaltiossa aloitettua maksukyvyttömyysmenettelyä tai panemasta täytäntöön menettelyn yhteydessä annettua päätöstä, milloin tunnustaminen tai täytäntöönpano olisi vastoin sen valtion oikeusjärjestyksen perusteita (ordre public), erityisesti vastoin sen perusperiaatteita tai sen valtiosäännössä turvattuja yksilön oikeuksia ja vapauksia.

34 Unionin tuomioistuin on tämän toisen tunnustamisesta kieltäytymistä koskevan perusteen osalta aikaisemmin täsmentänyt Brysselin yleissopimusta koskevassa asiassa, että kyseisen yleissopimuksen 27 artiklan 1 kohtaan sisältyvään oikeusjärjestyksen perusteita koskevaan määräykseen, jolla rajoitetaan yhden yleissopimuksella tavoitellun perustavanlaatuisen päämäärän eli tuomioiden vapaan liikkuvuuden helpottamisen toteuttamista, voidaan vedota ainoastaan poikkeustilanteissa (ks. asia C-7/98, Krombach, tuomio 28.3.2000, Kok., s. I-1935, 19 ja 21 kohta ja em. asia Eurofood IFSC, tuomion 62 kohta). Tämän yleissopimuksen 27 artiklan 1 kohtaa koskevaa oikeuskäytäntöä voidaan soveltaa asetuksen 26 artiklaa tulkittaessa (em. asia Eurofood IFSC, tuomion 64 kohta).

35 Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen kysymyksiin on vastattava edellä esitettyjen seikkojen valossa.

36 Nyt käsiteltävässä asiassa on riidatonta, että MG Probudin sääntömääräinen kotipaikka oli Puolassa ja että puolalainen tuomioistuin oli 9.6.2005 tekemällään päätöksellä aloittanut sitä koskevan maksukyvyttömyysmenettelyn.

37 Asetuksen 3 artiklan 1 kohdasta seuraa, että yhtiöiden pääintressien keskuksen oletetaan olevan niiden sääntömääräinen kotipaikka, kunnes toisin todistetaan. Unionin tuomioistuin on täsmentänyt tästä, että yhteisön lainsäätäjän kyseisen yhtiön sääntömääräisen kotipaikan hyväksi säätämä kumottavissa oleva olettama voidaan sivuuttaa vain silloin, kun objektiivisten ja kolmansien osapuolten tiedettävissä olevien seikkojen perusteella voidaan osoittaa, että tosiasiallinen tilanne on erilainen kuin se, jota kyseisen sääntömääräisen kotipaikan sijainnin katsotaan kuvaavan (em. asia Eurofood IFSC, tuomion 34 kohta). Asia voisi olla näin erityisesti sellaisen yhtiön osalta, joka ei harjoita minkäänlaista toimintaa sen jäsenvaltion alueella, jossa sen kotipaikka sijaitsee. Kun yhtiö sitä vastoin harjoittaa toimintaansa sen jäsenvaltion alueella, jossa sen kotipaikka sijaitsee, se seikka, että toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut emoyhtiö harjoittaa tai voi harjoittaa sen taloudellisia valintoja koskevaa määräysvaltaa, ei riitä kumoamaan asetuksessa säädettyä olettamaa (em. asia Eurofood IFSC, tuomion 37 kohta).

38 Koska unionin tuomioistuimen käytössä olevaan asiakirja-aineistoon ei sisälly mitään sellaista, mikä saattaisi asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa mainitun olettaman kyseenalaiseksi, MG Probudin pääintressien keskus sijaitsee Puolassa.

39 Asetuksen 1 artiklan 1 kohdan sanamuodosta ilmenee, että maksukyvyttömyysmenettelyiden, joihin sitä sovelletaan, on täytettävä neljä tunnusmerkkiä. Kyseessä on oltava velallisen kaikkia velkoja koskeva maksukyvyttömyysmenettely, jossa velallinen menettää ainakin osittain määräysvallan omaisuuteensa ja jossa määrätään selvittäjä. Kyseiset menettelyt on lueteltu asetuksen liitteessä A, ja luettelo selvittäjistä sisältyy asetuksen liitteeseen C (ks. em. asia Eurofood IFSC, tuomion 46 ja 47 kohta).

40 Koska MG Probudia vastaan aloitettu maksukyvyttömyysmenettely on lueteltu asetuksen liitteessä A, asetuksen 3 artiklan soveltamisesta seuraa, että puolalaisilla tuomioistuimilla on toimivalta aloittaa päämenettely ja tehdä kaikki sen kulkuun sekä päättämiseen liittyvät päätökset. Asetuksen 4 artiklan soveltamisesta seuraa lisäksi, että mainittuun maksukyvyttömyysmenettelyyn ja sen vaikutuksiin sovelletaan Puolan lakia.

41 Jos lisäksi puolalaisen tuomioistuimen määräämä selvittäjä mainitaan asetuksen liitteessä C, hän voi asetuksen 18 artiklan perusteella käyttää toisen jäsenvaltion alueella kaikkia niitä toimivaltuuksia, joita hänellä on Puolan lain mukaan, ja erityisesti siirtää velallisen omaisuutta sen sijaintivaltiosta.

42 Kuten useat unionin tuomioistuimelle kirjallisia huomautuksia esittäneet asianosaiset ja muut osapuolet ovat esittäneet, käsiteltävässä asiassa ei ole aloitettu sekundäärimenettelyä eikä pääasian yhteydessä voida soveltaa mitään asetuksen 5–15 artiklassa, ja

täsmällisemmin sen 5–10 artiklassa, joihin ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin on nimenomaisesti viitannut, säädetyistä poikkeuksista.

43 Näiden seikkojen perusteella, ja kun otetaan huomioon kaikille päämenettelyille annettava universaali ulottuvuus, MG Probudin kaikki – mukaan lukien Saksassa sijaitsevat – varat kuuluvat Puolassa aloitettuun maksukyvyttömyysmenettelyyn, ja maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamisen lisäksi myös sen kulku ja päättäminen määräytyvät Puolan lain mukaan. Näin ollen kyseisellä lailla säännellään muissa jäsenvaltioissa sijaitsevan omaisuuden asemaa sekä maksukyvyttömyysmenettelyn vaikutuksia toimenpiteisiin, joiden kohteena tämä omaisuus voi olla.

44 Koska maksukyvyttömyydestä ja saneerauksesta 28.2.2003 annetussa Puolan laissa, sellaisena kuin se on muutettuna, ei enää maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamisen jälkeen sallita maksukyvyttömyysmenettelyn piiriin kuuluvaa omaisuutta koskevien täytäntöönpanomenettelyjen aloittamista velallista kohtaan, Saksan toimivaltaiset viranomaiset eivät voineet pätevästi määrätä Saksan lainsäädännön perusteella MG Probudin Saksassa sijaitsevaa omaisuutta koskevista täytäntöönpanotoimista.

45 Kuten asetuksen 16 ja 17 artiklasta ilmenee, Puolassa tehty maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamista koskeva päätös on tunnustettava automaattisesti kaikissa muissa jäsenvaltioissa, ja se saa ilman eri muodollisuuksia muissa jäsenvaltioissa samat vaikutukset kuin sillä on Puolan lain mukaan.

46 Lisäksi koska unionin tuomioistuimelle toimitetun asiakirja-aineiston perusteella ei voida päätellä yhdenkään tämän tuomion 32 ja 33 kohdassa mainitun tunnistamisesta kieltäytymistä koskevan perusteen täyttyvän, asiaa käsittelevällä saksalaisella tuomioistuimella oli velvollisuus tunnustaa paitsi toimivaltaisen puolalaisen tuomioistuimen tekemä päätös maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamisesta myös muut tähän menettelyyn liittyvät päätökset, eikä se näin ollen voi vastustaa näiden päätösten täytäntöönpanoa Brysselin yleissopimuksen 31–51 artiklan perusteella.

47 Esitettyihin kysymyksiin on kaiken edellä esitetyn perusteella vastattava, että asetusta ja erityisesti sen 3, 4, 16, 17 ja 25 artiklaa, on tulkittava siten, että sellaisen jäsenvaltion, jossa ei ole aloitettu maksukyvyttömyyttä koskevaa sekundäärimenettelyä, toimivaltaisilla viranomaisilla on pääasian kaltaisessa tilanteessa sen jälkeen, kun maksukyvyttömyyttä koskeva päämenettely on aloitettu jossakin jäsenvaltiossa, velvollisuus tunnustaa ja panna täytäntöön kaikki tähän päämenettelyyn liittyvät päätökset, ellei asetuksen 25 artiklan 3 kohdassa ja 26 artiklassa mainituista tunnustamisesta kieltäytymistä koskevista perusteista muuta johdu, eikä niillä ole siten oikeutta määrätä kyseisen toisen jäsenvaltion lainsäädännön perusteella velallisen, jota koskeva maksukyvyttömyysmenettely on aloitettu, mainitun toisen jäsenvaltion alueella sijaitsevaa omaisuutta koskevista täytäntöönpanotoimista, jos sitä ei sallita aloittamisvaltion lainsäädännössä ja jos mainitun asetuksen 5–10 artiklan soveltamisen edellytykset eivät täyty.

Oikeudenkäyntikulut

48 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Maksukyvyttömyysmenettelyistä 29.5.2000 annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 1346/2000 ja erityisesti sen 3, 4, 16, 17 ja 25 artiklaa, on tulkittava siten, että sellaisen jäsenvaltion, jossa ei ole aloitettu maksukyvyttömyyttä koskevaa sekundäärimenettelyä, toimivaltaisilla viranomaisilla on pääasian kaltaisessa tilanteessa, sen jälkeen kun maksukyvyttömyyttä koskeva päämenettely on

aloitettu jossakin jäsenvaltiossa, velvollisuus tunnustaa ja panna täytäntöön kaikki tähän päämenettelyyn liittyvät päätökset, ellei asetuksen 25 artiklan 3 kohdassa ja 26 artiklassa mainituista tunnustamisesta kieltäytymistä koskevista perusteista muuta johdu, eikä niillä ole siten oikeutta määrätä kyseisen toisen jäsenvaltion lainsäädännön perusteella velallisen, jota koskeva maksukyvyttömyysmenettely on aloitettu, mainitun toisen jäsenvaltion alueella sijaitsevaa omaisuutta koskevista täytäntöönpanotoimista, jos sitä ei sallita aloittamisvaltion lainsäädännössä ja jos mainitun asetuksen 5–10 artiklan soveltamisen edellytykset eivät täyty.

Allekirjoitukset